

FBI AGENTAS VYKDAVO I MASKVA PASITARTI

CHRUŠČEV IŠBLAŠKĖ PASKUTINES VILTIS SUVIENYTI VOKIETIJĄ

Rytinė dalis vienijama su Sovietų Sąjunga

BERLYNAS. — Nikita Chruščev, atvažiavęs į Rytų Vokietiją, davė kuo aiškiausius pareiškimus, kad Sovietų Sąjunga laikysis griežtai ir ateity savo nusistatymo — neleisti Rytų ir Vakarų Vokietijai susivienyti į vieną valstybę laisvu, demokratišku būdu.

Sovietai sutiktų įsileisti į derybas dėl Vokietijos susijungimo tik jų sąlygomis, bet ne Vakarų šalių ir pačių vokiečių. Pirmoji sąlyga, bet tik deryboms, yra Vakarų Vokietijos išstojimas iš Nato organizacijos Amerikos ir kitų Vakarų šalių kariuomenės ir karinių bazių pašalinimas. Tada Sovietai atitrauktų savo kariuomenę iš Rytų Vokietijos, keliasdešimt ar kelis šimtus mylių į rytus. Suvienyta Vokietijos sau už pavyzdį turėtų pasirinkti Rytinę Vokietiją, kalbėjo Chruščevs, atseit, pasidaryti komunistine valstybe.

Vokietijos svarba Sovietams

Rytų Vokietijai yra skirti labai dideli ekonominiai uždaviniai Maskvos pasauliniuose planuose. Kremliaus, rungtyniaudamas su Amerika dėl neutralių šalių draugystės Azijoje ir Afrikoje, yra davęs didelių pasižadėjimų Egiptui, Sirijai, Afganistanui, Burmai, Indijai ir kitoms valstybėms.

Negalėdama pati tų pažadų išpildyti, Sovietų Sąjunga verčia tai daryti Rytų Vokietijai ir Čekoslovakijai, pačias pramoningiausias satelitinės šalis.

Reikalauja didinti gamybą

Važinėdamas po Rytų Vokietiją, Chruščevs matė daug gerų fabrikų ir gražių ūkių, nors palyginti su Vakarų Vokietija jie yra žymiai atsilikę.

Rytų Vokietijos gamyba, matuojant nuo žmonių galvų, yra nepalyginamai didesnė už Sovietų, bet to Chruščevui nepakanka. Jis mato, kad iš vokiečių, padedant tokiems kluksniams tarnams, kaip Ulbrichtui ir Grote-wohlui, jis gali išspausti dar daugiau, ir nėra abejonės, kad daugiau ir spaus.

Vokietijos suvienijimas geru juo, laikantis 4 didžiųjų nugalėtojų pasižadėjimų, lieka dabartinėmis aplinkybėmis tuščia, vokiečius erzina Vakarų diplomatų fraze.

Johnny Dio esąs visuomenės auka

Neleido gengsteriui tapti darbininkijos vadu
WASHINGTONAS, D. C. — Pavarytas AFL United Auto Workers židininkas Anthony Doria, pašauktas į senato komitetą liudyti apie savo draugą Johnny Dio, New Yorko unijų teroristą, pasakojo, kad Dio tapo nedraugiškos visuomenės auka.

Jis norėjęs užmiršti savo gengsterinę profesiją ir pasidaryti padoriu unijos vadovu. Bet tokios galimybės parodyti savo gabumus organizuotojo darbininkijoje Dio niekad nesulaukęs. Visuomenė nenorėjusi pamiršti jo praeities. Tik Anthony Doria jį "supratęs" ir buvo iškėles į savo uniją, nors ir neilgam.

Po to Dio grįžęs atgal prie gengsterinės veiklos. Jis įsteigė savo biurą "tarpininkauti" tarp

IŠ VISO PASAULIO

Sultonas vadinsis karalium

RABATAS, Marokas. — Užsienio ambasados buvo painformuotos, kad ateity Maroko sultono Mohammed V nebevadintų šiuo senu vardu, bet karalium (melek). Karaliaus vardas daugiau pritinkąs konstituciniam monarchui.

Alpių kalnų tragedijos

KANDERSTEG, Šveicarija. — Trys šveicarų alpinistai nukrito nuo 12,000 pėdų kalno Bluemlisalp horn ir užsimušė. Du prancūzų kalnų laiptotojai žuvo Nantilions kalnyuose. Eiger kalnuose dingo viltys išgelbėti tarpekly pakibusius du vokiečių ir du italų alpinistus. Gelbėtojai valstuojuojant gyvybę, buvo išgelbėtas Claudio Cordi, iškabėjęs tarpekly ant virvės 4 dienas.

Frankas 20% pigesnis

PARYŽIUS. — Prancūzija iš dalies nuvertino 20% franko kursą. Tai liečia užsienio prekybą ir turizmą. Kitais žodžiais, doleris ir kitos tvirtos užsienio valiutos Prancūzijoje pakilo penkta dalim, palyginus su franko kursu.

Sudėgė lėktuvus su 79

ISSOUDUN, Que. — Kanada susilaukė didžiausios aviacijos tragedijos visojo orinio susisie-kimo istorijoje. Lėktuvus, grįžtas su Kanados veteranais, žmonomis ir vaikais iš suvažiavimo Londono, nukrito, ką tik pakilęs paskutinei kelionės daliai, iš Quebeco į Montrealį. Lėktuve buvo 73 keleiviai ir 6 lakūnai. Jie visi žuvo liepsnose.

Prancūzai nukovė 35,000 alžyrų

ALZYRAS. — Per 33 mėnesius plietinio karo prancūzų kariuomenė nukovė 35,000 vietinių sukilėlių ir 20,000 paėmė į nelaisvę. Prancūzų per tą laiką žuvo 3,999 karių. Iš civilių žuvo 6,000 vietinių ir 945 europiečių.

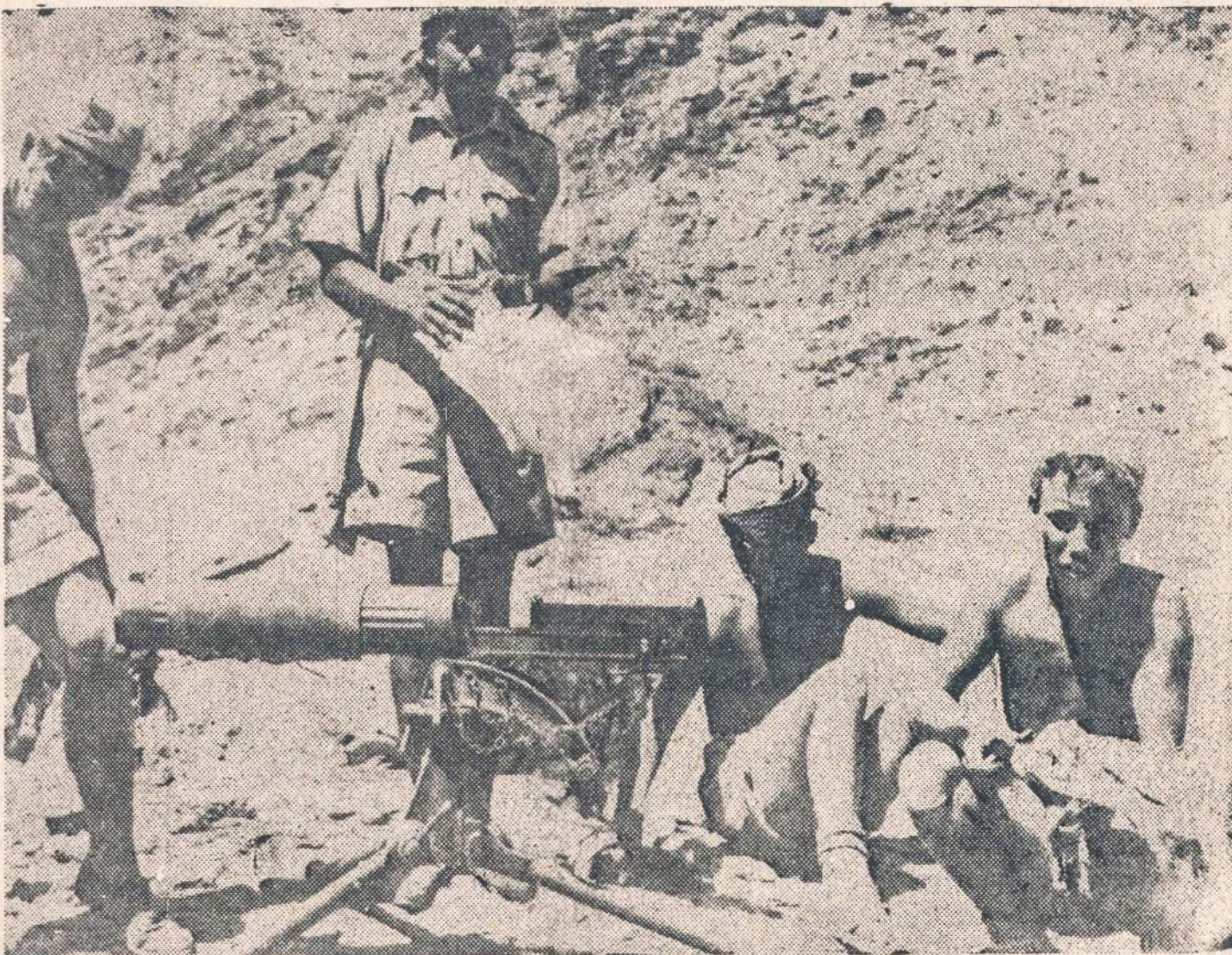
Pabėgę vengrų diplomatas

LONDONAS. — Komunistinės Vengrijos pasiuntinys sekretorius Istvan Adam pabėgo iš savo vietos ir paprašė anglų vidaus reikalų ministerį leisti jam gyventi kaip antikomunistiniam pabėgėliui.

Lenkai nenori dirbti

VARSUVA. — Lenkijos komunistų spauda kelia triukšmą dėl mažėjančios anglies ir plieno gamybos. Už tai kaltina pablogėjusią darbo drausmę. Per pirmuosius 6 mėn. šiais metais Lenkijos pramonė prarado 26 mil. darbo valandų dėl darbininkų nenoro dirbti.

kompanijų ir unijų, ir reikalau-davo iš kompanijų nuolatinės duoklės. Dio pristeigė ir keletą "popierinių" unijų, kurias taipgi naudojo pasipelnymui, kaip iš darbininkų, taip ir darbdavių.

Anglų kariuomenė kartu su vietos ištikimomis įėjomis pradėjo ofensyvą prieš Muscat ir Oman sultonato sukilėlius prie Iz kaimo. Ši nuotrauka buvo nuimta Bahreine (Aden), kai britų kamero-niečiai apžiūrėjo savo ginklus.

JAV KOMUNISTŲ BENDRAKELEIVIAI VAŽIUOJA IŠ MASKVOS Į KINIJĄ

Jie yra tokie svarbūs propagandai, kad komunistai padengia jų kelionės išlaidas

MASKVA. — Sekmadienio vakarą pasibaigė Sovietų propagandistų (valdžios) sušauktas pasaulinio jaunimo "taikos ir draugystės" festivalis, į kurį buvo suvažaiavę 34,000 komunistų, jų bendrakeleivių ir šiaip smalsuolių. Į Lenino stadioną susirinko ir 100,000 vietinių žiūrovų atsisveikinti su savo "draugais".

Maskvos festivaliui pasibaigus, tuoj griebėsi darbo komunistinės Kinijos propagandistai, ieškoti tarp užsienio delegacijų jaunuolių, kurie norėtų susipažinti su kinietiškos formos komunizmu. Iš 150 amerikiečių atsirado 47, kurie primė kvietimą važiuoti į Kiniją, nežiūrint valstybės departamentų draudimo.

Kadangi valstybės draudime pasakyta "nevertoti JAV pasų kelionėms į Kiniją, šiaurės Korėją, šiaurės Vietnamą, Bulgariją ir Albaniją", kadangi JAV nepalaiko su jomis diplomatinio santykių, kinų komunistai pažadėjo išduoti vizas ant atskirų lapų, nenaudojant užsienio pasų.

Komunistų gudravimas

Juokingiausia, kad kinų komunistai atsisakė įsileisti patį aršiausią savo draugą, Amerikos-Sovietų draugystės tarybos sekretorių iš Chicago, Leroy Wolins, kadangi jis išskubėjo į Amerikos Maskvą be paso, nes valstybės d-tas buvo pasą sulaukęs, kaip komunistų sebrui. Komunistai nori tuo parodyti, kad į Kiniją važiuojantieji yra šiaip taikiai nusiteikę kapitalistų jaunimas, ne tokie, kaip Leroy Wolins.

Be reikalo pinigų nemėto

Kad šie Amerikos jaunuoliai su kaupu atsilygins komunistų propagandistams, galima suprasti iš Kinijos komunistų pasižadėjimo padengti visiems 47 kelioms išlaidas iš Maskvos į Peipingą.

Iš Kinijos 32 iš jų grįž savo mis lėšomis, o 15-kai bus nupirkti lėktuvų biletai iki Čekoslovakijos arba Hong Kongo už komunistų pinigus.

"Taikos ir draugystės" delegatai išvažiuos į Kiniją iš Maskvos trečiadienį.

JAV ambasadoriai nepragyvena iš \$27,000 algos

Reikia ieškoti turtuolių, kurie "aukotųsi" tėvynei

WASHINGTONAS, D. C. — James Reston, N. Y. T. korespondentas, rašydamas apie Max Gluck paskyrimą ambasadorium į Cieloną, rašo, kad jis savo nežinojimu, kaip vadinasi tos šalies ministeris pirmininkas (Bandaranaike) ir kaip ištarti Indijos premiero Jawaharlal Nehru pavardę, padarė ir "daug gero".

Jis privertė išeiti viešumon (į senato k-tą) valstybės psekretoriui Herter ir paaiškinti, kodėl vyriausybė turi ieškoti kandidatus į ambasadorius iš turtuolių, nors ir ne plinai kvalifikuotų tokioms pareigoms.

Priežastis esanti tokia, kad JAV ambasadoriai gauna per mažas algas ir turi pridėti iš savo kišenės. Pav., JAV moka savo ambasadoriui Londone \$27,500, o Anglijos ambasadorius Washingtone gauna \$42,468 ir daug daugiau visokių priedų. Visą sudėjus, JAV ambasadorius Londone gauna per metus \$64,404, o Anglijos ambasadorius Washingtone \$102,870.

Max Gluck yra pinigingas

Austrijos imigrantų vaikas Max (Maxwell) Gluck yra pakankamai pinigingas, kad išgyventų iš "kuklios" ambasadoriaus algos. Jis turi Amerikoje 250 drabužių krautuvių, kurios duoda per metus \$40 mil. pajamų.

Jis yra paaukojęs daug tūkstančių respublikonų partijai. Dideles sumas jis aukoja ir visuomeninėms organizacijoms, kaip Brandeis universitetui, žydų asmatiškių vaikų prieglaudai Denver, Colo., ir kitoms draugijoms.

Bet esąs diletantas

Tame pačiame N. Y. T. Yale universiteto auklėtiniai Alan Ferguson ir George Springer savo laiske klausia, ar nebūtų kaip nors galima prikaltinti Gluck, kad jis pasitraukė iš ambasadoriaus vietos. Nes tai išeitų į naudą prezidentui, Amerikai ir pačiam Cielonui. Į ambasadorius negalima išlyti jokio diletanto, juo mažiau tvirtinti šia laiško autoriai.

SOVIETŲ "ŠNIPAS" TIKRENYBĖJ DIRBO AMERIKOS VYRIAUSYBĖJ

Boris Morros išdavė Jack Soble ir kitus

NEW YORKAS. — "Kadangi aš daugiau nebenaudingas Amerikos vyriausybės kontrspionazui, aš galiu papasakoti savo paskutinių 12 metų istoriją, kaip dvigubo šnipio, FBI ir Sovietų Sąjungos".

Tais žodžiais Boris Morros pradėjo pasakoti spaudos korespondentams nuotykingą, pilną pavojų gyvenimą, apsiėmus vaidinti pilno įtempimo rolę, kokią reta ir filmuose matyti.

Boris Morros, 62 metų, yra rusas, filmų režisierius, daugiau sia muzikinių pjesių. Jo "naudingumas" FBI tarnybai pasibaigė šių metų sausio 19 d., kai jis turėjo stoti į teismą prieš Sovietų šnipus Jack Soble, jo žmoną Myra, Jakob Albam, George Zlatovskį, ir jo žmoną Jane, ir išsiduoti, kad jis dirbo Amerikos kontrspionaže.

Šnipai prisipažino

Sovietų šnipai Soble, jo žmona ir Albam prisipažino. Myra Soble ir Jakob Albam pereitą penktadienį buvo nuteisti po pusšimt metų kalėjimo. Jack Soble, buvęs špionažo organizacijos vadas, bus nuteistas kitą rėnėsį.

George Zlatowski, karo metu tarnavęs JAV kariniame špionaže leitenantu, o jo žmona — civilinė tarnautoja, buvo taipgi apkaltinti špionažu Sovietams remiantis Morros parodymais. Jiedu gyvena Prancūzijoje. JAV derisi su Payržiaus vyriausybe, kad ji juos išduotų.

Dirbo "abiem pusėm" nuo 1945 m.

Boris Morros pirma suėjo į kontaktą su Sovietų pareigūnais 1935 metais, kai jis gavo leidimą atvažiuoti į Sovietų Sąjungą ap-lankyti sergančią motiną.

Jau tada Sovietų diplomatiniai atstovai pradėjo kalbinti, kad Morros sutiktų jiems šnipinėti. 1943 metais, mirus motinai, jis vėl užvedė derybas su Sovietais, kad jie išleistu jo seną tėvą į Ameriką. Tėvas atplaukė 1943 metais kaip vienintelis keleivis Amerikos Liberty laivo, gabenančio ginklus Sovietams, karo laikų sąjungininkams. Jis dabar yra 98 metų ir gyvena Kalifornijoje.

1945 m. jį bolševikai jau taip priėmė, kad jis nuėjo į FBI ir paklausė, kad daryti. FBI paprašė, kad jis šnipinėtu Sovietams, bet su jų žinia, kitaip sakant, kad vedžiotų bolševikus už nosies. Morros sutiko.

Apie jo špionažo veiklą nežinojo nei žmona, nei kiti artimiausi šeimos nariai. Jis padarė iš Amerikos 68 keliones į Europą, susitikti su Sovietų špionažo agentais. Tais reikalais jis lankėsi ir Maskvoj ir posėdžiavo su aukštais Berijos špionažo viršininkais.

Pan-slavizmo kovotojai

Boris Morros vaidavo Sovietų komunistus ir visus jų šnipus, pan-slavizmo kovotojais, fanatiškesniais ir už hitlerininkų pan-germanistus. "Vaidmuo, kurį man teko atlikti, susitikus su Sovietų špionažo vadais ir jų agentais, būdavo daug sunkesnis ir pavojingesnis, negu filmuose, kuriuos man teko režisuoti", pasakojo Morros. "Kad aš išlikau gyvas, turiau dėkoti savo sugebėjimui vaidinti šia rolę šalta, be susijaudinimo".

Soble buvo jo viršininku

Pirmaisiais šnipinėjimo metais Jack Soble (Abromas Sobolevičius iš Vilkaviškio) buvo jo viršininku. Vėliau Soble pasidarė Morros pavaldiniu. 1950, esant dar Soble jo viršininku, jis jį išsiuntė į Maskvą pasitarimams su Sovietų špionažo viršininkais. Jis slapta susitiko su GPU viršininku Fedovu.

Tuo susitikimu Sovietai norėjo parodyti pasitikėjimą savo "darbščiam" šnipui, kuris tikrenybėj vedžiojo juos už nosies, dirbdamas FBI kontrspionaže.

Tos dienos Maskvos buvo įtemptos. Retai kada jis miegodavo daugiau kaip 2 valandas. Ypač jam baisu pasidarė, kai, viena amerikietė, užimanti labai aukštą vietą visuomenėje, jį apskundė SSSR ambasados II sekretoriui, kad "Morros vargu yra komunistas" ir kada šis įtarimo pranešimas atėjo į Maskvą, esant jam tenai.

Kartą panašiai išsitarė jam ir Zlatovskio žmona Parvžiaus restorane: "Boris, tu nesi komunistas".

"Kodėl nužudėte Rooseveltą"

Maskvoj jis tada prabuvo 19 dienų, maišydamasis tarp rusų. Tarp klausimų, kuriuos jam kėlė, buvo ir toks: "Kodėl jūs, amerikiečiai nužudėte prez. Rooseveltą".

"Confidential" byla nemaloni žvaigždėm

Aprašyti aktoriai nenori būti teismo liudininkai

Los Angeles. — Privatus detektyvas Fred Oatsh reikalauja teisma, kad jis pašauktų liudyti ir tokias filmų garsenybes, kaip Clark Gable, Ava Gardner ir Joan Crawford.

Oatsh yra vienas iš tų, kurie parūpina skandalų žurnalui "Confidential" medžiagos iš privatus ir intymaus filmų žvaigždžių, gyvenimo. Kai kurios to žurnalo paskelbtos istorijos yra netikšios, kai kurios paremtos faktais.

"Confidential" žurnalui Hollywoode dirbo specialistų detektyvų biuras, Hollywood Research, Inc. Oatsh yra vienas iš biuro agentų.

Patraukė į teismą

Isiterpus kongresiniam komitetui, buvo iškelta kriminalinė byla prieš "Confidential" ir "Whisper" bulvarinius žurnalus, jų leidėją Robert Harrison ir minėtą detektyvų organizaciją už pornografinės medžiagos spausdinimą.

Jų advokatas Crowley reikalauja pašaukti 100 liudininkų, daugiausia filmų aktorių. Nuo šių žurnalų rašinių garbė nukentėjusi tokioms žvaigždėms, kaip Maureen O'Hara, Dorothy Dandridge, Dick Powell, Robert Mitchum, Corinne Calvet, Mae West, John Carroll, Mark Stevens, Frank Sinatra ir Alan Dale.

ATOSTOGINIAI KELIONĖS IŠPŪDŽIAI

Liepos 19 d. 3 val. ryte, pasikinkę "Nešuką", kartu su sūnumi pasileidome kelionėn. Kelionės tikslas — New Yorkas. Mat, sūnus būtinai užsigeidė apžiūrėti New Yorką, o man rūpėjo pasimatyti su pusbroliais bei pusseserėmis. Išvažiavę iš Chicago, pasukome į Chicago-New Yorkas "Turnpike" plentą. Kelias puikus. Jokių sustojimų šviesų bei šiaip trukdymų. "Nešukas" be jokių kaprių rieda pirmyn. Oras tvankus ir mašinose tenka prakaityti. Važiujant per Pennsylvanijos miškus apaugusius kalnus tvankumas sumažėjo. Bet užtat pravažiujant net 7 gana ilgus tunelius į plaučius vėl teko traukti apdegusio benzino dūmus. Greičiausiai tuneliai nevedinami, o jeigu ir vedinami, tai nepakankamai, nes benzino garai ir dulka tiesiog dusino. Iš tunelio išvažiavus vos spėjė plaučius išvėdinti — ir vėl tunelis.

Per Pennsylvanijos kalnus važiujant matėsi pakelyje stovinčių daug sugedusių mašinų. Vienus vilkikai tempė į mašinų taisytojus, kitos laukė savo eilės. Pradėjome baimintis, kad ir mūsų mašina gali sustreikuoti. Be reikalo. New Yorką pasiekėme lygiai 8 val. vakare. Patikrinome skaitiklį, — jis rodė, kad per 17 val. pravažiavome, su keliomis trumpomis pertraukomis, 858 mylias.

Išvažiavus į New Yorką

Truputį stabtelėjome. Pradėjus tementi pravažiavome "Holland" tunelį. Išvažiavus į New Yorką pirmas išpuolis baisiai prastas. Gatvės siaurės, grįstos dideliais akmenimis. Duobtos. Daugumoje vietų užlyptos lentomis. Policininkai, tvarkę susisiekimą, palyginus su čikagieškiais, tai pat nekaip atrodė. Uniforma juodos spalvos. Palaidinė (marškiniai) trumpa, vos rankų alkūnes pasiekia.

Toliau pravažiavus gatvių grindys geresnės, bet Chicago miesto gatvės negali prilygti. Toliau nuo miesto centro gatvės ir keliai puikiai sutvarkyti. Apistojome pas pusbrolių Richmond Hill vietovėje.

Gegužinė

Sekmadienio ryte atvažiavęs kitas pusbrolis įsidodino į savo mašiną ir nuvežė į Lietuvos Piliečių Klubą gegužinę. Pakelyje stabtelėjome prie šunų kapinių. Laukuose gražiame miškelyje įrengtos šunims kapinės. Pristatyta įvairių paminklų. Pasirodo,

kad šio kartais daugiau gerbiama, negu žmogus. Toliau pravažiavus pusbrolis parodė vieno akro sklypą. Tą sklypą pirkė jis dar su vienu tautiečiu prieš keletą metų. Sklypas yra smiltingoje vietoje ir gausiai krūmokšnių apaugęs. Pirkdami sklypą, patys nežinojo, kam jis jiems bus reikalingas. Sako, galvojo tautines kapines įsteigti. Miestui plečiantis, netoliese jų sklypo atsirado trobesiai. Dar metai, ir jų pirkta sklype statys pastatus. Jie už tą sklypą sumokėjo \$500. Dabar jiems duoda jau \$2,000. Tikisi gauti bent \$8,000. Tikrai pelningas biznis.

Apžiūrėję sklypą, vyko į p. Gaigalų pirkta vietovę gegužinės pabūvoti. Gražiame miškelyje baltai dažytas namas. Prieš tai buvusi naktinė užėiga. Dėl neleistinų naktinių orgijų šią užėigą policija uždarė. Buvęs savininkas (ne lietuvis), negalėdamas pelningo biznio daryti, pardavė šią vietovę ir namą p. Gaigalams.

Gegužinėje žmonių buvo prisirinkę nedaugiau 150 asmenų. Į gegužinę įeinant reikėjo sumokėti 90 centų. Už vietą gegužinei rengėjai turėjo sumokėti \$120. Šiuo atveju čikagieškiai daug geresnėje padėtyje.

Radio City Hall

Pirmadienį vyko apžiūrėti New Yorko miesto. Sumokėję 15 centų, galėjome visą dieną ir visomis kryptimis važinėti po žeminius traukinius. Jokių bilietų niekas nedavė. Tuo tarpu Chicagoje mokėsi 25 centus ir tik viena kryptimi gali važiuoti. Važiujant busais taip pat mokama tik 15 centų.

Pirmiausia pusseserė užvedė parodyti gražiausią ir visame pasaulyje didžiausią teatrą. Nežinau, ar šis teatras iš tiesų yra pasaulyje didžiausias ir gražiausias, ar tik newyorkiečiai nori pasigirti. Bet įėjus į šį pastatą jautiesi lyg į 1001 nakties pasakų salę patekęs. Kiek viename šios salės kampe lygi matėsi didžiausia prabanga. Grindys ir sienos padengtos brangiais kilimais. Visur tvyska, tvaska, — net akį veria. Šiame teatre visą mėnesį rodoma ta pati programa ir visuomet pilna žiūrovų.

Teko ir mums pažiūrėti programos. Pirmiausia buvo rodomas filmas "Silk Stockings" — šilkinės kojinės. Filme vaizduojama, kaip bolševikiniai šnipai, atsiųsti į vakarų pasaulį šnipiškai, susižavi kapitalistinio gyvenimo gėrybėmis ir, metę šnipinėtį, neįžiūrėję Sovietų Sąjungą. Net ir komisarė, baletė šokėja (pavadinta Nina Jušenko), susižavėjusi šilkinėmis kojinėmis, neįžiūrėję Maskvą.

— Viktoras Mielulis ir Rūta Obreikaitė buvo Ziono Evi. Liuteronų lietuvių bažnyčioje su tuo tikslu praėjė šeštadienį. Tuokimo metu Ziono parapijos choras, vedamas Povilo Mielulio, pagiedojė gražiai skambėjusią choro giesmę: "Man reikia vis tavęs". Dvi solo giesmės vargonais palydint prof. V. Jakubėnui pagiedojė Erna Česnaitė. Jaunavedžiai yra choro dalyviai. Tad vestuvių pokilyje dalyvavo choro dalyviai ir gausus būrys svečių. Kun. J. Pauperas, kuris su tuokė jaunavedžius, pokyliu metu tarė žodį apie santuokos įprasminimą auginant sutuoktinių kilnų draugiskumą. Jaunosios tėvai yra kilę iš Kretingos ir abu džiaugiasi turį visą eilę gerų draugų.

— Lietuvos Jūrų Skautų 35 metų sukaktis rengiamasi paminėti skautiška programa stovyklaujančio Chicago Jūrų Skautų Tunto rugp. 17 d. Stovyklą prilekanti ir minėjime dalyvauti kviečiama lietuvių visuomenė. Skautams Remti Dr. ja organizuoja išvyką. Vykstantieji bus aprūpinti nakvynėmis stovykloje arba apylinkėse moteliuose. Registracijos telefonas: Prospect 8-0149 po 6 val. vak.

— JAV žydų yra 5,200,000, kurių 2,400,000 gyvena Niujorke. Izraelio valstybėje randasi vos 1,600,000 žydų. JAV žydai labai susiskaldę. Zionistai turi apie 150,000 narių, jiems priešinga Amerikos Judaistų Taryba — 20,000 ir Amerikos Žydų Komitetas — apie 26,000 narių. Veikia virš 20 kitokių politinių organizacijų. Beveik visus JAV žydus jungia United Jewish Appeal — akcija paremti Izraelio ir viso pasaulio žydiją. Finansinė parama imponantiška. Nuo 1948 m., kada buvo įkurtas Izraelis, iki šiol JAV žydai surinko virš vieno milijono dolerių! Vien 1948 m. surinkta \$148,000,000. Paskutiniai penkiais metais surinkama tarp \$55,000,000 ir \$72,000,000. 1956 m. spalio mėn. kilus Izraelio-Egipto karui, pradėta akcija per metus suteikti \$100,000,000 žydų pabėgėlių iš Egipto ir kitų arabų kraštų remti. Pabėgėlių yra apie 110,000. Šimto milijonų dolerių suma šią vasarą jau surinkta grynais pinigais arba pasidėjimais. Vien Niujorkas sukėlė \$28,000,000. Laikė vieno rauto Pittsburghe, Pa., surinkta \$1,000,000. Dar neįskaitę. Per paskutinius penkerius metus JAV parduota Izraelio paskolos bonų daugiau, kaip už \$300,000,000. Vien procentų už bonus jų savininkai iki šiol gavo \$17,000,000. Taikos metais JAV žydai surenka daugiausiai pinigų, kaip JAV Raudonasis Kryžius. JAV žydų pozicija žymiai aukštesnė, kaip kitų valstybių žydų. Jie čia įtakingi pramonėje, prekyboje, politikoje, moksle, filmuose, televizijoje, literatūroje. Šiuo metu yra du žydai JAV senatoriai — Jacob Javits ir Neuberger, gubernatoriaus Ribikoff, JAV Atominių Komisijos pirm. admirolas Lewis Strauss, JAV Aukščiausio Teismo teisėjas Felix Frankfurter, eilė ambasadorių, atstovų rūmų narių ir daugybė kitų. Žydai labiausiai iškilusi JAV tautinė mažuma. Reikia pridurti, kad jų tarpe pasitaiko nemaža ir komunistų bei sovietinių šnipų. Ne į visas JAV pramonės įmones, akademines įstaigas ir klubus priimtinėjami žydai. Yra mokyklų ir universitetų, į kuriuos priimtinėjamas tam tikras žydų studentų skaičius. Laikę paskutiniojo karo A. Hitlerio nacių režimo išžudyta Rytų ir Vidurio Europoje apie 6,000,000 žydų. Vien Lietuvoje žuvo apie 150,000 žydų.

Rockefellerių centras

Išėję iš Radio City Hall, patekome į Rockefellerių namų grupę. Namai aukšti, siekia iki 70 aukštų. Visur pavyzdgingiausia švara. Tarp namų aikštelėse paminklai bei fontanai. Už šiuo namų savininkas Rockefellerio buvo ištekęs į mūsų tautietė Ieva Paukeikintė. Deja... matyti, šiuose puošniausiose namuose nerado sau laimės. Persiskyrė.

Aukščiausias pastatas

Neturiu duomenų, bet newyorkiečiai tvirtino, kad Empire State Building esąs aukščiausias pasaulyje pastatas. Pastatas turi 102 aukštus. 1,470 pėdų aukščio. Sako, kai plaukia padangės žemėje debesys, tai būnant šio pastato viršuje, galima matyti debesies po kojomis. Sumokėję po \$1.30, buvome keltuvu užkelti į pat aukštutinį aukštą. Žemai nesijautė nė mažiausio vėjelio pūtimo. Pakilus į viršutinį aukštą, pūtė toks smarkus vėjas, kad moterys ir mergaitės turėjo įsikibusios laikyti sijonus. Žiūrint iš viršaus, matėsi taisyklingais kvadratais tarp įlankų ir upių išsidėstęs New Yorko miestas. Miestu važiujantios mašinos atrodė kaip vaikų žaisliukai. Žmonės, kaip mažytės skruzdėlės judėjo. Viršuje ant sienų raišinėti ženklai bei pavardės neleidžiama, bet paaukliai neiškenčia neparašę kokių šūkų bei savo pavardės. Mums būnant praėjo mokyklinio amžiaus vaikų grupė. Sargui nuėjus į kitą pusę, kai kurie skubiai kreida rašė savo pavardes. Tarp šių pavardžių buvo ir dvi lietuviškos: M. Ginkus ir Peter Gelažis. Viršutinėje šio pastato aukšte atsigerė gaivinančių gėrimų ir atsigėrėję gražia New Yorko panorama leidomės žemyn.

J. T. O. pastatas
Kitą dieną vyko apžiūrėti Jungtinių Tautų Organizacijai pastatą. Šį pastatą 1951 m. pastatė ir J. T. O. padovanojo John D. Rockefelleris. Turi 39 aukštus. Iš tolo atrodo, kaip didelė paplokščia dėžė. Šio pastato tikslai plėniniai. Šonuose iš abiejų pusių vien langai. Prieš šiuos namus gražioje aikštėje plevėsuoja keiliosios valstybių vėliavos. Deja, mūsų trispalvės ten nėra.

Dėl vėlyvo laiko viduje šio pastato neteko būti.
(Bus daugiau)

— Valstiečių liaudininkų suvažiavimas prasidėjo š.m. rugpjūčio 31 d. 1 val. p.p. Niagara Falls, Kanadoje, Falls View Firemens Hall, 1786 Dunn Street. Kiti posėdžiai bus derinami su tuo pat metu vykstančios Kan-

TRUMPAI

— Viktoras Mielulis ir Rūta Obreikaitė buvo Ziono Evi. Liuteronų lietuvių bažnyčioje su tuo tikslu praėjė šeštadienį. Tuokimo metu Ziono parapijos choras, vedamas Povilo Mielulio, pagiedojė gražiai skambėjusią choro giesmę: "Man reikia vis tavęs". Dvi solo giesmės vargonais palydint prof. V. Jakubėnui pagiedojė Erna Česnaitė. Jaunavedžiai yra choro dalyviai. Tad vestuvių pokilyje dalyvavo choro dalyviai ir gausus būrys svečių. Kun. J. Pauperas, kuris su tuokė jaunavedžius, pokyliu metu tarė žodį apie santuokos įprasminimą auginant sutuoktinių kilnų draugiskumą. Jaunosios tėvai yra kilę iš Kretingos ir abu džiaugiasi turį visą eilę gerų draugų.

— Lietuvos Jūrų Skautų 35 metų sukaktis rengiamasi paminėti skautiška programa stovyklaujančio Chicago Jūrų Skautų Tunto rugp. 17 d. Stovyklą prilekanti ir minėjime dalyvauti kviečiama lietuvių visuomenė. Skautams Remti Dr. ja organizuoja išvyką. Vykstantieji bus aprūpinti nakvynėmis stovykloje arba apylinkėse moteliuose. Registracijos telefonas: Prospect 8-0149 po 6 val. vak.

— JAV žydų yra 5,200,000, kurių 2,400,000 gyvena Niujorke. Izraelio valstybėje randasi vos 1,600,000 žydų. JAV žydai labai susiskaldę. Zionistai turi apie 150,000 narių, jiems priešinga Amerikos Judaistų Taryba — 20,000 ir Amerikos Žydų Komitetas — apie 26,000 narių. Veikia virš 20 kitokių politinių organizacijų. Beveik visus JAV žydus jungia United Jewish Appeal — akcija paremti Izraelio ir viso pasaulio žydiją. Finansinė parama imponantiška. Nuo 1948 m., kada buvo įkurtas Izraelis, iki šiol JAV žydai surinko virš vieno milijono dolerių! Vien 1948 m. surinkta \$148,000,000. Paskutiniai penkiais metais surinkama tarp \$55,000,000 ir \$72,000,000. 1956 m. spalio mėn. kilus Izraelio-Egipto karui, pradėta akcija per metus suteikti \$100,000,000 žydų pabėgėlių iš Egipto ir kitų arabų kraštų remti. Pabėgėlių yra apie 110,000. Šimto milijonų dolerių suma šią vasarą jau surinkta grynais pinigais arba pasidėjimais. Vien Niujorkas sukėlė \$28,000,000. Laikė vieno rauto Pittsburghe, Pa., surinkta \$1,000,000. Dar neįskaitę. Per paskutinius penkerius metus JAV parduota Izraelio paskolos bonų daugiau, kaip už \$300,000,000. Vien procentų už bonus jų savininkai iki šiol gavo \$17,000,000. Taikos metais JAV žydai surenka daugiausiai pinigų, kaip JAV Raudonasis Kryžius. JAV žydų pozicija žymiai aukštesnė, kaip kitų valstybių žydų. Jie čia įtakingi pramonėje, prekyboje, politikoje, moksle, filmuose, televizijoje, literatūroje. Šiuo metu yra du žydai JAV senatoriai — Jacob Javits ir Neuberger, gubernatoriaus Ribikoff, JAV Atominių Komisijos pirm. admirolas Lewis Strauss, JAV Aukščiausio Teismo teisėjas Felix Frankfurter, eilė ambasadorių, atstovų rūmų narių ir daugybė kitų. Žydai labiausiai iškilusi JAV tautinė mažuma. Reikia pridurti, kad jų tarpe pasitaiko nemaža ir komunistų bei sovietinių šnipų. Ne į visas JAV pramonės įmones, akademines įstaigas ir klubus priimtinėjami žydai. Yra mokyklų ir universitetų, į kuriuos priimtinėjamas tam tikras žydų studentų skaičius. Laikę paskutiniojo karo A. Hitlerio nacių režimo išžudyta Rytų ir Vidurio Europoje apie 6,000,000 žydų. Vien Lietuvoje žuvo apie 150,000 žydų.

— Valstiečių liaudininkų suvažiavimas prasidėjo š.m. rugpjūčio 31 d. 1 val. p.p. Niagara Falls, Kanadoje, Falls View Firemens Hall, 1786 Dunn Street. Kiti posėdžiai bus derinami su tuo pat metu vykstančios Kan-

Prašo automobilio savininką atsiliiepti

Prašome naujo, geltonos ir juodos spalvų automobilio savininką paskambinti į NAUJIENAS Haymarket 1-6100 telefonu arba užėiti į ofisą darbo valandomis.

NAUJIENŲ piknike šis naujas automobilis buvo pastatytas mažiaud valdyrę antrosios didžiosios eilės, einančios pagal įvažiuojamąjį kelią.

Automobilio savininkui yra svarbus pranešimas.

NAUJIENŲ Administracija

Naujienu piknikas

Gražus oras, graži vieta ir tikrai gausinga bei gerai nusitękusi publika.

Tai tokį išpuilį sudarė pereito sekmadienio Naujienu piknikas, įvykęs Bučo darže. Šį kartą oro biuras skelbė, kad sekmadienį oras busis giedras ir malonus. Vėliau pakeitė savo pirmąjį pranašavimą ta prasme, kad kada nors vakare turėjo ir lyti, ir žaibuoti, ir perkūnuoti.

Tačiau nieko panašaus neatstiko. Prieš piet atrodė taip, jog gali visko būti. Protarpiais dangus niaukėsi, o po kurio laiko saulutė pasirodėdavo ir pradėdavo smarkiai kaitinti. Bet pagaliau oras pasidarė tikrai malonus, nors kiek ir šiltokas.

Vasarą paprastai žmonės turi mažiau progų susitikti. Salės, taip sakant, užsidaro, — nėra jose parengimų. Ir kam gi būtų malonu sales lankyti, kad net lauke šilta ir tvanku? Be to, atostogos daugelį išblaško po Wisconsiną, Michiganą, Indianos ir kitas valstybes.

Naujienu piknikai paprastai suteikia progos susitikti su savo senais draugais ir pažįstamais. Taip buvo ir šį kartą. Ir ne vien tik chikagiečiai suvažiojo pasižmonėti su savo senais pažįstamais susitikti, bet ir iš kitur. Ir kaip paprastai Rockfordas pirmavo: rockfordiečių atvažiavo pilnas autobusas ir dar keli automobiliai. Teko susitikti su ponais Savickais, J. Bacevičium ir keliais kitais. Šį kartą rockfordiečiai lyg ir ultimatumą chikagiečiams pastatė: sako, mes vis važiujame ir važiujame pas jus, o kada jūs mus aplankysite ir panašią išskyla suorganizuosite? Šį rudenį turite mus aplankyti, nes kitaip...

Viėsnia buvo iš Floridos. Tai ponis Kaulakienė, kuri atvyko į Chicago giminių ir pažįstamų aplankyti. Sukinėjosi po daržą judrusis p. Shurna iš Downers Grove. Iš Gary (Ind.) buvo atvykęs p. I. Miletz, kuris maždaug apie pusę laiko praleidžia šiaurėje, o kitą pusę — Floridoje, kur turi apelsinų ir "greipfrutų" sodą. Ten jis žiemą praleidžia, besitrušdamas apie sodą bei žuvaudamas (netoli jo gyvenamos vietos yra didelis ir gana žuvinčias ežeras).

Apie 5 val. po pietų prasidėjo programa, kuri buvo trumpa ir įvairi. Dr. P. Grigaitis pasakė kalbą, pareikšdamas padėką visiems iš toliau ir arčiau suvažiuosiemis į pikniką svečiams. Prie po visą daržą išbarstytų stalų piknikautojai, susitelkę į būrelius, vaišinosi ir linksminosi iki sutemų.

dos Lietuvių Dienos programą. Visais reikalais kreiptis į p. Stepa Ubina — 840 Willmont St. Niagara Falls, Ont., telef. Elgn 4-8440; Chicago liaudininkai rengiasi organizuoti vykti į savo suvažiavimą ir į Kanados Lietuvių Dieną. Šiuo reikalu kreiptis į J. Bertašius — 2650 West 15th St., Chicago 8, Ill., telef. LA 1-2564.

— Valstiečių liaudininkų suvažiavimas prasidėjo š.m. rugpjūčio 31 d. 1 val. p.p. Niagara Falls, Kanadoje, Falls View Firemens Hall, 1786 Dunn Street. Kiti posėdžiai bus derinami su tuo pat metu vykstančios Kan-

GUŽAUSKU

BEVERLY HILLS GELININKAI
GELĖS VISOMS PROGOMS
2443 W. 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

LOVEIKIS

Telegrama i Visas Pasaulio Dalls
KVIEKIA NINKAS
Gėlės Vestuvėms, Banketams ir Pėgrabams.
3316 So. Halsted St. Yards 7-7308

Gėlės Mylinėms, Vestuvėms, Banketams, Laidotuviams, Papuošinams.

URBA Gėlininkas
4180 ARCHER AVENUE
Tel.: LA 3-5800 arba LA 3-5870

GELININKAS

(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandoje Gražiausios Gėlės ir Vainikai, Antkapio papuošinai ir sezoninės kapams gėlės.
ROY R. PETRO (Putramentas)
5525 So. Harlem Avenue
Portsmouth 7-9020

Donald A. Petkus

Laidotuvių Direktorius

PILNAS LAIDOJIMO
PATARNAVIMAS SU KARSTU:
nuo \$285; \$390; \$495; \$585; \$690;
\$795; \$880; \$995 ir daugiau

1410 So. 50th Ave.
Telefonas: TO 3-2108-09
CICERO 50, ILL.

A. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 South Western Avenue Tel.: GROvehill 6-2345-4
KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

LIŪDESIO VALANDOJE ŠAUKITIS
MAZFIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
P. S. KIROŠ VESINAMOS KOPLYČIOS
6845 S Western Ave. RE 7-8600-8601
Gyvenantiesiose miesto dalyse gausin koplyčių arčiau jūsų namų.

John F. Eudeikis
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Seniausia ir Didžiausia Laidojimo Įstaiga.
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ
4605-07 So. Hermitage Avenue
Tel.: Yards 7-1741—1742 ir LAfayette 3-9851
★
4330-34 So. California Avenue
Telefonas: LAfayette 3-0440
Mūsų radio programos šeštadieniais 9:15 ryto iš WGES, 1390 kil.
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos
AMBULANCE
PATARNAVI
MAS DIENĄ
IR NAKTĮ.
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

ZIGMUND (ZUDYK) ZUDYCKI
1646 W. 40th STREET Phone: Yards 7-0781

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET Phone: SEeley 3-5711

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMIN
3315 S. LITUANICA AVE. Tel.: Yards 7-1138-1139

ALFRED VANCE
1424 So. 50th Ave., Cicero
Phones: OLYmpic 2-5245 — TOWNhall 3-9687

P. J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Phone: Yards 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Phone: COMmodore 4-2228

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th AVE., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVENUE Phone: Yards 7-3401

"NAUJIENAS" SKAITO VISI RIAI JIE ŽINO, KAD NAU-
SROVIŲ ŽMONĖS: DARBININ-
KAI, MOKSLININKAI, VALS-
TIAUSIAUS ZINIAS IR GE-
TYBININKAI, DVASININKAI,
PROFESIONALAI IR BIZNIE-
PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — TUESDAY, AUGUST 13, 1957

Mes mokame
Aukštą
Dividendą
MIDLAND
Savings and Loan
Association
PER 40 METŲ
VISŲ LIETUVIŠKŲ
KOLONIJŲ
SAUGIAUSIA IR
PILNINGIAUSIA
TAUPYMO
BENDROVĖ
4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

MOVING
APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS
IS TOLI IR ARTI
Nauji dideli trokštami kraštų ir kraštų
Ilgų metų patyrimas - Pigus ir saugius patarnavimas
JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69th Chicago 36, Ill. Tel. WILlbrook 5-9209

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN,
TURĖSI RYTOJ!
TAIGI PRADĖK TAUPYTI ŠIOJE LIETUVIŠKOJE ĮSTAIGOJE.
Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N
4071 Archer Ave. Tel.: LAfayette 3-8248
(i vakarus nuo California Avenue)
CHARLES ZEKAS, Secretary
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Antrad., Penktad. ir Šeštadienį 9:00 ryto iki 4:30 val. po pietų.
Trečiad. 9:00 ryto iki 12 val. dieną. Ketvirt. 9:30 ryto iki 8:00 val. vak.

Skaitykite "N-nas"

DIENOS KLAUSIMAIŠ

(JEI NORITE, TAI FELJETONAS)

— Tai ką ir vėl vienas? O kur dingio tavo draugas? — klausia Colis iš tolo mane pamatęs Brooklynso sodelyje prie Wilsono gatvės besėdinti.

— Į Chicago išsikraustė, — atsiliepiu.

— Į Chicago! — net jo akys išsoko nuo nusistebėjimo.

— Kodėl stebiesi? — klausiu.

— Nugi ta Chicago mušė tikri kišenvagių miestas. Buvo padorus vyras, ką jis dabar ten veiks? — užjausdamas sako.

— Mušė tikri, kišenvagių ir kitokių visokių niekadųjų visur pilna. Chicagoje daug lietuvių gyvena. Kruvoj vis geriau, — aiškinu.

Jis: — Kas iš to? Ana iš visų laikraščių atrodo, kad ten lietuvių prieš metus kad dainavo, tai dainavo, net mieste vandens atsi-gerti pritrūko, o paskui pradėjo gincytis, kas pirmas tas dainas sumanė, kas jų šventę suruošė, galo nebuvo. O dabar visa spauda pyškintė pyškina apie šokius. Rašo visap, rašo daug. O po tų šokių prasidėjo begalinis gincas, kas tuos šokius suruošė, kaip suruošė. Suprantu, jei gincas eitų dėl dolerio — nauda, o čia dėl tušios garbės: na padainavo, na, pašoko, pasi-linksmino, ir gana. Kam kartu jie verčia ir kitus jų savitar-piais gincais ir šokiais gyven-ti? Mano protas išneša, kad iš tų dainų ir šokių, tiek pieno, kiek iš ožkos...

— Klysti, mielasai, — paste-biu jam, — vyručiai, tai gražus kultūros darbas. Ko vertas žmogus be kultūros?

— Be kokios kultūros? Apie kokią čia kultūrą tu kalbi? — neramiai klausia Colis, — sugal-vojote visokių žodžių ir nesu-prasi jų. Gal tai kultūrė ar kul-tuvos? Ar atsimeni, kaip moters su kultūvėmis žluktą skalbė Lie-tuvoje, kaip vyrai kultūvais iš-varpų grūdą atskyrė? Ar apie tokią kultūrą tu kalbi? Ar ži-nai, kad vyrai kuldami smagias dainas dainavo ir iš peties spragilais traukė, kad net devintą prakaitą išvarydavo! Mūsų mer-gužėlės net žiemos metu prie eketės taip kultūve darbuoda-vos, kad šarma jų plaukus net pražildydavo, o eidamos namo iš žlugto tokias dainas užtrauk-

davo, kad net širdį sučiupdavo! Na tai anoji ar nebuvo, anot ta-vęs, toji kultūra, žmogaus ver-tei kelti? Juk ir spragilą ir kul-tūrę daina lydėjo, o pabaigtu-vėms ir kojomis patrepšėdavo, pašokdavo! O nesigyrė, taip rei-kėjo, kiekvienas tiek išmanė. O dabar suvažiuoja, sueina, be dar-bo padainuoja, pašoka, o paskui gincijasi, kam toji garbė ten-ka. Mano, kad jų tie ginčai kam nors įdomūs?

— Nesupranti, nemoki gerų darbų įvertinti, — mėginu Colį įtikinti, — žinai, net yra tokio įsitikinimo žmonių, kad per kul-tūrą, tai yra per spaudą, dainą, šokius, sportą ir visa kita, kas sudaro kultūrą, bus galima ir Lietuvą išlaisvinti, todėl svarbu ir kitiems pasirodyti, kad mes esame kultūringi, verti savo valstybės gyvenimo. Kultūra tai ne žlugto skalbimas, ne spragilais spraksėjimas, — aiškinu.

— Na, tai jau į laukus išva-žiavai, — nukerta jis mano šne-ką, — ką tu su spauda, daina, šokiu ar dar kuo panašiu įtiki-ni, tuos padaužas, plėšikus? Žmogau, tokiems pakišk po no-sim spragilo buožę, viršui gal-vos iškelk kultūrę, pamatysi, kaip jie kitaip pradės kalbėti? Kas gi matė, kas girdėjo nuo plėšikų besiginančius knygomis, daina?... Juokai, daugiau nieko, — piktai nusišypsojęs Colis kal-bėjo.

— Sutinku, bet reikia įtiki-ni savo kultūrą ir tuos, kas turi kultūrę ir spragilus, kaip reikia gintis nuo priešų. Visam turi būti sava vieta, — pastebiu.

— O, taip, kas per daug, tai šelauk, — sutinka jis. — O kaip manai, ar tie nenusimanė ir ne-nusimano, kurie iki devinto pra-kaito kultūvėmis švarino žluktą, kurie spragilais atskiria grūdą nuo varpos, kad be jėgos švaros neatsieksi, grūdo neprasimany-si? Gal ir jų kiti knygas ne tik skaitė, skaito, bet gal ir jas ra-šo. O dabar tik dainos, dainos, šokiai, šokiai, jaunųjų iškylos, sportas žaidimai. Jau įgriso — kas laikraštis, tai vis apie tą patį.

— Luktelk! Ar jau pradėjai skaityti laikraštius? — pastebiu Coliui, — juk sakei, kad jų ne-skaitai?

— Žinoma, kad neskaitau, —

Žygiai prieš Sovietų įsiviešpatavimą Pabaltij

Nauja PET sesija rugsėjo mėn.

(Elta) Ketvirtąją PET (Pa-vergtųjų Europos Tautų) Seimo sesiją nutarta pradėti New Yor-ke tuo pačiu laiku, kai prasidės ir Jungtinių Tautų generalinės asamblėjos naujoji sesija, tai yra š. m. rugsėjo 16 ar 17 d. Pirmieji posėdžiai bus skirti or-ganizaciniam reikalams ir pa-reiškimui protesto prieš netin-kamą vadinamąjį satelitinį kra-štų atstovavimą Jungtinėse Tautose ir prieš tai, kad Sovietų Sąjunga užropavo Pabaltijo val-stybių suverenines teises. Dar-bo pilnatis posėdžiai vyks spa-lio 3-4 dienomis ir 23-24 dienomis. Galimas dalykas, kad tiems posėdžiams atvyks ir PET dele-gatų iš Europos.

piktai Colis atsiliopė, — klube prie baro apie viską sužinau, — tai pasakęs jis pakilo eiti.

— Sėsk, — raginu, — dar pa-kalbėsim, — juk įdomiai susi-rezgė mudviejų šnekos, — pa-stebiu.

— Gal tau ir įdomu, — stovė-damas sako Colis, — o man nei šis, nei tas. Lietuviai daug ko prasimano. Prasimano, tai pra-simano, bet nebūkime anomis vištomis laktoje kudakuojančiomis, taip kudakuojančiomis, lyg prieš pasaulio galą, o padėjo tik kiaušiniui... Yra ko čia kudakuoti, gerkle aušinti, — nenoromis Co-lis kalbėjo.

— Bet kaip be reklamos apsi-eisi? — suabejoju.

— Reklama... Reklama, — tai reklama. Už reklama pinigą mo-ka. Ji turi sava vietą. O ką vi-šta gauna už savo kiaušinį?

— Grūdai! — pakišu jam.

— Grūdai... Ne visuomet viš-tos lesinamos dėl kiaušinio..., kartais, dėl savo mėsos peni-ma... — Smagiai Colis nusišyp-sojo ir neatsisveikines nuėjo sa-vo keliu. Dabar net abejoju ar mudu po tokio pasikalbėjimo dar kada nors susisieks.

Vistaspats

Visi keliai į Niagarą

Ontario ir Erie ežerai ir Ni-gara upė sudaro, tartum pusia-salį. Tai tikras kanadiško rojaus sodas.

Kas negirdėjo apie Niagaros krioklį? Tai milijonai išgadin-tų vėlinių sprogus atomui, sku-bėdami veržiasi dieną naktį kiauurai žemėn. Kasdien, vakarui sutemus, valdydamas elektrą žmogus žaidžia ir nuspelvina tą-ją "Dievo galybę". Nakties me-tu Niagaros versmės atrodė ža-viai spalvinga uždanga. Truputį gaila prarasto tikėjimo, kad toji uždanga nėra laumių nuausta, kad, ją praskleidus, nėra užbur-to dvaro.

Už 10 mylių nuo Niagara Falls miestelio lygiagrečiai upės eina kanalas iš vieno ežero į antrą. Didžiuliai vartai vandens lygiui keisti be svarsčių aukštyn-žemyn kilnoja keliolikos tūkstan-čių tonų svorio laivus. Ant to kanalo krantų keletas miestelių. Viename jų, St. Catharines (40,000 gyventojų) man teko porai dienų apsisototi ir sužinoti, kad Niagara Falls mieste 1957 m. rugpjūčio 31 d. ir rugsėjo 1-2 d. d. lietuvių kanadiečių ren-giama "Penktoji Kanados Lie-tuvių Diena", kad kviečiami te-sinai ir JAV lietuviai kuo gau-siau atvykti sustiprinimui vis daugiau kilančios vilties mūsų tautai laisvės dienų.

Tos "Lietuvių Dienos" pro-gramoje yra: 1) šeštadienį —

27% kompanijų nenori negrų, žydų tarnautojų

Žydų tarnybų problemoms tirti biuras skelbia, kad Cikagoj 27% kompanijų nepriima raš-tinės tarnautojų negrų ir žy-dų, bet daugiausia negrų, 98% kompanijų iš minėto skaičiaus.

Bet prieš 20 arba 10 metų bu-vę dar blogiau, sako to biuro direktorius William Karp. Pav. prieš karą kompanijos atstovas

Dailės parodos atidarymas, sportas, šokių vakaras, 2) sek-madienį — pamaldos, paroda, sportas, koncertas (Alice Step-hens ansamblis, solistas St. Ba-ranaukas, aktorius H. Kačins-kas, Hamiltono Tautinių Šokių grupė), 3) pirmadienį — lan-kymas žymiųjų Niagaros apy-linkių vietovių.

Smulkesnės informacijos gau-namos pas Juozą Navasaitį — 61 Rykert Ave., St. Catharines, Ontario, tel. MU 5-7281. Nakvy-nių reikalu teirautis pas Stepą Ulbiną, 840 Wilcott St., Ni-gara Falls, Ont. Tel. Elgn 4-8440.

Esant trims dienoms šventom, Niagara yra tikrai puiki vieta JAV ir Kanados lietuviams su-sitikti, pabendrauti ir dvasiniai atsigaivinti. Tat visi, kas gali, į "Penktąją Kanados Lietuvių Dieną." į Niagarą Falls.

— J. Liūdžius.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

sakydavo atvirai, "mes nesam-dome žydų". Dabar tai daroma patylomis arba atsakoma išsi-sukinėjančiai. Karp nusistatęs kelti tuos faktus aiškėn. (v)

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA
Visų rūšių apdraudos.
Automobilių finansavimas. Notariatas
Valstybės patvirtintos kainos.
JONAS KIRVAITIS, WAlbrook 5-5671
INTERSTATE INSURANCE AGENCY
6108 S. Ashland Ave., Chicago 36, Ill.

Visuomet mokėjome aukštus dividendus

DABAR JUOS DAR
PADIDINOME
1/2%

TAUPYTOJAMS TEIKIAME IVAIRIUS PATARNAVIMUS VELTUL Keisvojams čekius. Perkam ir parduodam valstybės bonus. VISOS SĄTAUPOS APDRAUSTOS IKI \$10,000.00
CRANE SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
2555 West 47th Street LAFayette 3-1083
B. R. PIETKIEWICZ, prez. E. R. PIETKIEWICZ, sekr. ir adv.
Darbo valandos: pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 8 val. vak.; antrad. ir penktad. nuo 9 iki 5; trečiad. uždaryta, o šeštad. nuo 9 iki vidudienio.

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Nariai

kuriuos kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.
6245 SOUTH WESTERN AVE. CHICAGO 36, ILLINOIS
Grovehill 8-7575
CONTINENTAL SAVINGS & LOAN ASSN.
4559 SOUTH PAULINA STREET CHICAGO, ILLINOIS
Yards 7-0145
CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.
2555 WEST 47th STREET LAFayette 3-1083 CHICAGO 32, ILLINOIS
DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.
3430 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
Cliffside 4-0104
ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 SOUTH 49th COURT CIGERO 50, ILLINOIS
Townhall 3-8131-2
UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.
1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
HAYmarket 1-2028

Taupykite apdraustoje Taupymo ir Skolinimo bendrovėje

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

- Įstaiga gerai žinoma visiems lietuviams. Paranki privažiuoti iš visų miesto dalių.
- Moka aukštus dividendus už santaupas.
- Skolina pinigus namams pirkti lengvomis išmokėjimams už mažą nuosimtį.

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASS'N

1800 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois

T. RYPKEVIČIUS, Prezidentas

Tel.: HAYmarket 1-2028

ATIDARYTA KASDIEN: nuo 9 iki 4 valandos. Ketvirtadienį nuo 9 iki 8 valandos. Šeštadienį nuo 9 iki 3 valandos. Trečiadienį uždaryta.

Sealy BUTTON-FREE ENCHANTED NIGHTS MATTRESS

It's button-free—smooth as a mattress can be! Healthfully firm as a mattress should be! Tested for ten years' use! Exclusive decorator-designed cover. Pre-built borders stand up to extra hard wear. Save now during Sealy's Golden Sleep Sale! Matching box spring, regularly \$59.50... \$44.50.

\$44.50
regularly \$59.50
Convenient Terms

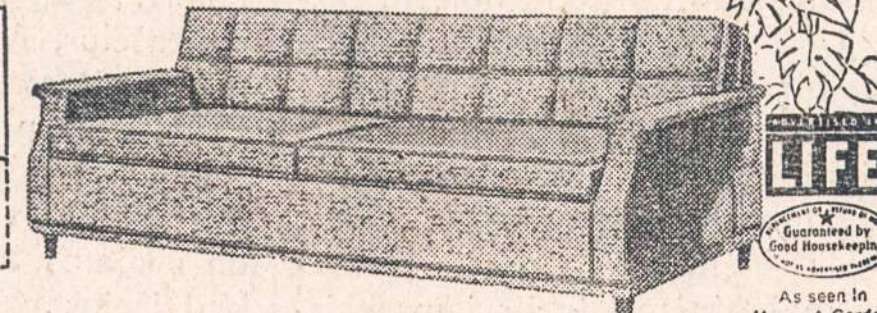

LOWEST PRICE EVER

for this Con-sealy-bed

with foam rubber cushions and 79° quality POSTUREPEDIC® mattress \$259.50

Sealy GOLDEN SLEEP SALE
Save now on the beautifully styled Sealy "Warwick" Con-sealy-bed! By day, a handsome sofa with French pleated button-back and foam rubber cushions; its rich, metallic-accented, boucle-textured fabric is combined with Chromspun for color-fastness. By night, converts easily into a firm bed that sleeps two in luxurious comfort on a \$79.50 quality Posturepedic Mattress.

BAY FURNITURE CO.

8933 COMMERCIAL AVE.

Open Daily to 6:00 P. M. Mon. and Thurs. to 9:00 P. M.

All Phones: REgent 4-4855

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. HAYMARKET 1-6100

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:	
\$9.00 per year in Canada	
\$9.00 per year outside of Chicago	
\$10.00 per year in Chicago	
6 cents per copy.	
Užsakymo kaina:	
Chicagoje — paštu:	
Metams — \$10.00	
Pusei metų — \$5.50	
Trims mėnesiams — \$3.00	
Vienam mėnesiui — \$1.25	
Chicagoje per išnešiotojus:	
Viena kopija — 5c.	
Savaitė — 30c.	
Mėnesiai — \$1.25	
Orderiu kartu su užsakymu.	
NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12-tos.	

SOVIETŲ ŠNIPŲ TINKLAI AMERIKOJE

Prieš kelias dienas JAV teismas New Yorke nubaudė 5½ metų kalėjimu du prisipažinusius Sovietų Sąjungos šnipu, ponį Myrą Soble, 53 metų amžiaus, ir Jacob Albam, 65 metų. Juodu prisipažino buvę nariai šnipų tinklo, kuriam vadovavo Jack Soble, Myros vyras, kuris taip pat prisipažino užsiėmęs šnipinėjimu Sovietų Sąjungos naudai.

Jack Soble dar nenubaustas. Teisėjas žadėjo paskirti jam bausmę šandien. Kadangi jisai buvo šnipų vadas, tai jisai gaus daugiau, negu pusšimtį metų kalėjimo. Iš tikrųjų, jie visi trys galėjo būti nubausti mirtim. Bet jie prisipažino ir sutiko kooperuoti su Teisingumo departamentu, kuris stengiasi iširti visą tų šnipų veiklą, jų ryšius su SSRS valdžia ir asmenimis šioje šalyje.

Kaip jau buvo spaudoje pranešta, šnipai Soble'ai ir jų bendradarbis Albam, yra kilę iš Lietuvos. Jie atvyko į JAV prieš 15 ar 16 metų, "asmenišku paties Lavrentijaus Berijos patvarkymu, buvusio tuomet sovietų žvalgybos viršininko". Vadinasi, jie buvo SSRS žvalgybos agentai, dar gyvendami Lietuvoje. Į Ameriką juos atsiuntė Rusijos šnipų viršininkas, bet jie čia atvažiavo, neva ieškodami prieglaudos ir apsaugos nuo fašizmo ir hitlerizmo.

JAV vyriausybės pareigūnams negalėjo nė į galvą ateiti mintis, kad po "fašistų teroro aukų" maskomis slepiasi "draugingos" sovietų valdžios šnipai!

Bet tuo pačiu laiku, kada federalinio teismo teisėjas skelbė jiems bausmes, prieš kitą teisėją buvo pastatytas dar stambesnis sovietų žvalgybos agentas Amerikoje — pulk. Rudolf Ivanovič Abel. Jau yra žinoma, kad šis agentas taip pat vadovavo sovietų šnipų tinklui, didesniai ir plačiau išsiskerėjusiam tinklui, negu Soble'o.

Pulk. Abel'o vadovaujama šnipų organizacija yra visai atskira nuo Soble'o organizacijos, ir galimas dalykas, kad jie niko nežinojo vieni apie kitus. Tokia yra SSRS šnipų organizavimo technika: ji sudaro svetimos šalys išties eilę šnipų grupių, kurios veikia nepriklausomai nuo viena kitos, kad vienas sučiuptas šnipas negalėtų išduoti daugiau, kaip du tris savo bendradarbius.

Taigi beveik tuo pačiu laiku tapo susekti ir iškelti viešumon du sovietų šnipų tinklai Amerikoje. O kiek dar yra neatidengtų šnipinėjimo lizdų ir jų išperų!

Pulk. Abel — stambi žuvis

Sovietų žvalgybos pulkininkas Rudolf Ivanovič Abel rengėsi pasprukti į Meksiką arba Europą. Jisai buvo sulaikytas Texas valstybėje ir patrauktas tieson už neteisėtą įvažiavimą į JAV, — kas yra palyginti ne toks jau didelis nusikaltimas. Abel galėjo gauti už tai pabaudą ir būti išdeportuotas. Bet jisai sugrįžo į New Yorką, aplankė savo studiją Brooklyne ir pasislėpė viename viešbutyje.

Čia niekas nebūtų jo suradęs. Tačiau FBI stebėjo jo studiją ir paskui nusekė jį į tą viešbutį, ir tenai jį suėmė. Mat, jį buvo išdavęs vyriausiasis jo pagalbininkas pulk. leit. Raino Haynanen.

Dabar Abel'ui yra iškeltas daug rimtesnis kaltinimas — kaip svetimos valstybės šnipui. Už tai jam gresia mirties bausmė. Visi stebisi, kodėl pulk. Abel, kuris, kaip iš viso ko matyti,

yra labai įgudęs žvalgybininkas, ėjo dar pažūrėti savo studijos Brooklyne. Sakoma, kad jo žinioje buvo "neribotos sumos pinigų". Daug pinigų jisai turėjo ir savo kišeniuose. Argi jisai negalėjo lėktuvu, laivu arba koku kitu būdu pabėgti iš JAV?

Bet jisai atėjo į savo senąją gūštą — į fotografijos studiją Brooklyne, kur jisai per daugelį metų dirbo, neva kaip artistas, ir slapta ruošdavo pranešimus SSRS žvalgybai, panaudodamas tam mikrofilmų aparatą.

Pulk. Abel yra laikomas kalėjime be kaucijos. Pašauktas prieš teisėją, jisai pareiškė neturįs advokato ir prašė duoti jam laiko susirasti advokatą, paskui prašė, kad advokatas jam būtų paskirtas.

Paklaustas, ar jisai, kaip SSRS pilietis, nesikreips pagalbos į sovietų pasiuntinybę Washington, jisai atsakė nesikreipsiąs. Pasirodo, Abel rašė sovietų pasiuntinybei laišką, prašydamas patarimo, kaip jam elgtis, bet negavo atsakymo. Paprastai svetimos šalies pasiuntinybė rūpinasi savo piliečiais, pakliuvusiais į bėdą: duoda patarėją, uždeda užstatą, padeda surasti advokatą. Bet šiame atsitikime sovietų ambasada laikosi visai nuosaliai, lyg kad tai nebūtų jos reikalas.

Atrodo, kad Abel'o įkliuvimas gali labai giliai įjelti atsakingus Kremliaus žmones ir jų bičiulius Amerikoje.

O tuo tarpu pulk. leit. Raino Haynanen (lyg suomiška pavardė) kooperuoja su JAV vyriausybe, padėdamas jai išnarplioti mazgą Abel'o šnipų tinkle ir surasti, kur veda jo siūlai. Kažin, ar pats šio tinklo meistris norės "pasiaukoti" taip, kaip Julius ir Ethel Rosenbergai?

UKRAINIEČIŲ ŽYGIAI

1917 m. revoliucijos paminėjimas. — Paminėjimo tikslai ir siekimai. — Pasaulio ukrainiečių kongreso šaukimas. — Kongreso šaukimo tikslai ir užsimojimai.

Šių metų pabaigoj SSRS visą sąjunginę komunistų partiją ir vyriausybę triukšmingai ruošiasi paminėti 1917-18 metų revoliuciją Rusijoje. Jų noras savo gyventojams ir jų vergiamoms tautos įrodyti ir prijaukinti prie tos minties, kad 1917 m. revoliucija buvo komunistų vėdama ir jį siekimais sunkte persunkta. Ir kad tos revoliucijos dėka visos Rusijos paverttos tautos atgavo laisvę.

Ukrainos išeivijos politiniai veiksniai čia lyg nori rusų komunistams užbėgti už akių ir visam pasauliui parodyti tą revoliuciją tikroje šviesoje. Išeivijoje veikiančių Ukrainos tarybų per savo vykdomąjį komitetą išleido į viso pasaulio ukrainiečių platų atsisaukimą. Tuo atsisaukimu visur, kur tik ukrainiečių gyvenama, jie raginami ruošti 1917 m. revoliucijos 40 sukaktuvių paminėjimui. Tai paminėjimas ne vien tik tos revoliucijos, bet kartu ir ukrainiečių tautos 40 metų kovų dėl nepriklausomos Ukrainos. Prieš 40 metų ukrainiečių tauta pasiūskelbė nepriklausomą valstybę, bet Rusijos imperialistai komunistų vedami žiauriai užgnaužė Ukrainos valstybinį gyvenimą, bet ukrainiečiai nepaliovė kovoję dėl savo valstybės gyvenimo atstatymo.

Tame atsisaukime trumpai ir suglaustai atpasakojama kaip ir kokiose aplinkybėse buvo paskelbta [Ukrainos nepriklausomybė. Pirmiausia buvo reikalaujama Ukrainai plačios autonomijos. Tas ukrainiečių reikalavimas beveik visoj to meto rusų spaudoje buvo piktai pašieptas, nes būta tokio įsitikinimo jų, kad ukrainiečių tautos kaip tokių nesama, o tai tik rusai tarmiškai kalbą.

Idomu, kad ir dabar maskoliskieji komunistai panašiai žiūri į ukrainiečius.

1955 m. TSRS istorijos vadovėly, kuris skirtas visoms ir visų tautų vidurinėms mokykloms, psl. 89, kur kalbama apie Didžiosios Lietuvos kunigaikštystę, štai kas ten išidėmėtinio pasakytą:

"Didžioji Lietuvos kunigaikštystė savo gyventojų atžvilgiu skirstėsi į lietuvių ir rusų (baltarusių ir ukrainiečių ir tikrųjų rusų) žemes".

Taigi, ukrainiečiai ir bielorūsai yra rusai, tik, matykite, netikri. Ir iš to vadovėlio apie save mokosi ukrainiečių, lietuvių ir kitų tautų jaunimas. Ten pat pasakytą, kad lietuviai buvo rusų veikiami, nes rusai už lietuvių buvo kultūringesni, net ir pravoslavija plito tarp lietuvių.

Tas ukrainiečių tarybos vykdomas komitetas toliau pasisako, kad vėliau, galutinai negalėjus susitarti dėl Ukrainos autonomijos tais revoliuciniais metais demokratinio būdu išrinkti taryba paskelbė Ukraina nepriklausomą valstybę. Tatai ir dabar nėra atkritęs reikalas pa-

sauliui įrodyti, kad Ukraina kovojo, kovoja ir kovos dėl savo valstybės atstatymo. Tuo tikslu 1958 m. pradžioje šaukiamas viso pasaulio ukrainiečių bendras kongresas, kurio suaukimo vieta numatyta New Yorke. Tas kongresas šaukiamas netiek kultūriniais reikalais, kiek politiniams tikslams, nes jis turės visam pasauliui viešai pareikšti savo tvirtus norus dėl Ukrainos valstybės atstatymo. Todėl tuo atsisaukimu raginami visi ukrainiečių politiniai sam-būriai, kur jie beveiktų, atsiųsti savo atstovus į sakytą kongresą. Esą, 1917 m. revoliucija buvo Ukrainoj tautinė revoliucija. Jos vyriausias tikslas buvo nusikratyti maskvinės globos ir iki šiol tie siekimai pasiliko tie patys.

Tą atsisaukimą pasirašė Vykdomojo komiteto pirmininkas Mikola Livicki, pavaduotojai: Oleksander Jurčenko ir Fedir Pp'ido; nariai: Andrii Vovk, Svirid Dovgal, Muchailo Melničuk ir Mikola Chrobak. Atsisaukimas rašytas birželio 17 d. Muenchene, V. Vokietijoje. Ten ukrainiečių išeivių kultūrinis ir politinis centras.

Ta proga "Ukrainiski Visti" (Nr. 46 idėtas Fedir Pp'ido str. "Nuo autonomijos iki nepriklausomos Ukrainos valstybės" (Vid abtonomii do nezaležnoj ukrainskoj deržavii). Ten trumpai, suglaustai atpasakojama tų revoliucinių metų kovos ir daryti žygiai dėl Ukrainos maskvinės globos nusikratymo.

1917 m. revoliucijos pirmose dienose jau Ukrainos gyventojai pasuko savo nepriklausomais keliais. Jie nesivaikė kraštutiniu, bet tuoj organizuotai netiek reikalavo plačios autonomijos, bet ją tuoj pas save įgyvendino. Už tokius žygius, ukrainiečiai rusų spaudos, veik visos be išimties, buvo apšaukti revoliucijos išdavikais, Rusijos imperijos skaldytojais. Vėliau, kai buvusieji skaitlingi ukrainiečių suvažiavimai, o ukrainiečių karių ir kareivių suvažiavimai griežtai pasisakė dėl savo krašto autonomijos būtinumo, tai to meto Rusijos laikinoji vyriausybė sutiko priimti Ukrainos delegaciją ir tartis dėl santykių sutvarkymo. Pagaliau apytikriai jau buvo susitarta dėl Ukrainos autonomijos įgyvendinimo, kuri faktiškai jau veikė. Bet tas susitarimas nebuvo tikras. Ukrainiečiai su įtarimu į tai žiūrėjo, nes rusų spauda tokiams susitarimui buvo nepalanki. Peterburgo (tada jau Petrogrado) ir kitų didesniųjų miestų darbininkų tarybose buvo visur įsigalėję centrovikų šalininkai, tai yra nedalomos Rusijos imperijos šalininkai. Autoritetas to straipsnio primena, kad tik trūdovikų tarpe buvo palankių Ukrainos autonomijai.

Girdi, kai 1917 m. birželio mėn. Petrograde įvyko bendras narodnikų socialistų ir trūdovikų suvažiavimas, tai tame suvažiavime dalyvavusieji atstovai Šankolosi, Vodovozov ir Bulota įnešė rezoliucijos projektą, kur buvo pasakyta, kad visos tautos turi teisę apsispręsti dėl savo ateities iki išėjimo iš Rusijos valstybės. Čia to straipsnio autorius ar neprisimena, ar nežino, kad tos rezoliucijos tikruoju autorium buvo buvęs Lietuvos atstovas Rusijos dūmoje advokatas Andrius Bulota. Toji rezoliucija sukėlė karštus ginčus. Vienas iš suvažiavimo atstovų atstojęs sūktelėjo: Tai sudaroma proga Suomijai apsispręsti nepriklausoma valstybe!

Kitas suvažiavimo atstovų, tos rezoliucijos šalininkas ir davęs po ja savo parašą, Vodovozov, atsiliepė:

— Suomij tauta šito nepadarė, ji nekvalia, nėra tokia niekšinga, kad skirtųsi su Rusija.

Tai tokių nuotaikų būta net tarpe tų, kurie siūlė panašią rezoliuciją dėl tautų apsisprendimo teisės. Vadinasi, jie šito nenorėjo ir nelaukė, kad Rusijos vergiamos tautos būtų parduštos skirtos su Rusija. Tokių ir kitų faktų akivaizdoje taida Ukrainos politiniai veiksniai, imtinai visos politinės srovės, per savo antrą kart suaukė kongresą paskelbė Ukrainos valstybės nepriklausomybės aktą, o Suomijoje tuo pačiu laiku jau ėjo kietos kovos su Rusijos kariuomenės ten buvusiomis įgulomis. Suomija kovas laimėjo. Ukraina panašių kovų neatlaikė, bet savo siekimų neišsivadėjo ir iki šiol tos kovos tyloje tebeina.

Antrojo pasaulinio karo metu Ukraina spėjo sudaryti savo vyriausybę. Deja, vokiečiai, okupantai tą jų vyriausybę išsivadė, o kitus jos narius suėmė, kalino. Nuo tada visas Ukrainos nepriklausomybės šalininkų veikimas pasinėrė pogrindyje iki skaitlingų partizaninių kovų organizavimo bei slaptos spaudos leidimo.

Idomu, kad kaip visos Rusijos vergiamos tautos 1917 m. pabaigoj sunerino, o kitos jų veiksmingai jau kovojo dėl savo nepriklausomos gyvenimo, tuomet socialdemokratų-bolševikų partija pasisakė jog visos tautos turi teisę apsispręsti iki sudarymo savo nepriklausomos valstybės. Ta teisė ir pats Leninas daugelį atvejų savo raštuose kartojė. Tai buvo veidmainybė, didžioji demagogija. Toji teisė nebuvo pritaikyta nė vienai iš buvusių Rusijos vergiamų tautų. Lietuva, Latvija, Estija, Suomija, Lenkija, Moldavija — ja ta teisė išsikovojo tik kovų lauke, karo žygių metu. Nualinta, vidaus kovų varginama, badaujanti Rusija buvo priver-

sta su tomis atsistatydinomis valstybėmis pasirašyti taikos sutartis, jas pripažinti nepriklausomomis valstybėmis.

Tatai ir ukrainiečių tauta teisingai nujausė, kad iš autonomijos nieko neišeis, kad autonomija gali būti greičiau sudorota, negu nepriklausoma valstybė, todėl 1917 m. revoliucijos sukuriuose Ukrainos tauta pasuko tiesiu keliu į savo valstybės nepriklausomybę. Tų kovų ukrainiečiai nėra išsivadėję, visokeriopai veikia demokratijos kraštų visuomenę, kad ši sukrastų ukrainiečių tautos troškimus. Ukrainiečiai rūstauja, kad JAV valstybės iki šiol atsaikingų politikų atvirai nepasiskaito dėl Ukrainos ateities. Būsimas pasaulio ukrainiečių kongresas taip pat viena tų priemonių paveikti savo naudai visų kraštų visuomenę. Ten, kur politiniame gyvenime yra įsigalėjusi demokratija, ten vienas kelias ledus tarpinti, savo šalies naudai visuomenę paveikti ne iš viršūnių, bet iš apačios. Demokratijos šalyse apacia formuoja savo vyriausybę įsitikinimus. Suprantama, veikia vieni kitus.

Ukrainiečių politiniai veiksniai taip pat savo lūkesčius ir daromas pastangas juos įgyvendinti nesudeda vien tik galimam karo pasitikėjimu. Karas šludus daiktas, nepatikimas ir daug kas priklauso tuomet nuo karinių pajėgų susidėstymo, bet ne nuo teisingumo. Šio antrojo pasaulinio karo pasekoje, kaip tik visa eilė kultūringų tautų savarankiškai ir nepriklausomai besitvarkančių savo valstybės gyvenimą tapo okupuotos ir iki šiol svetimos okupacijos jungą velka. Tad ukrainiečių politiniai veiksniai karo galimybes iš akių nepaleisdami, kartu lūkurioja veikia galimos Rusijos revoliucijos kryptimi. Jie prileidžia ir tas galimybes, kad, nepaisant visokių varžtų, susovietintos Rusijos vidaus despotija gali savaimė sprogti. Tai ukrainiečių politiniai veiksniai pramato vieną ir kitą galimybę savo siekimus realizuoti ir viena ir kita kryptimi rimtai veikia, ateičiai gaires statinėja — reikalauja, kad tauta visuomet būdūtų, būtų vienas ar kitam lemiamam momentui pasirodusi ir mažiausiai pasitikėtų svetimais.

Ukrainiečių kalba savo praeičiai pažinti, buvusiai Rusijos revoliucijai įvertinti yra išleidi šiuos įdomesnius veikalus: D. Dorošenko — Istorija Ukraini, 1917-23 m. P. Christok — Zamitki i materialu do istorij Ukrainsoj revoliucij, 1921 m. A. Margolin — Ukraina ir politika antanty, 1921 m. I. Čerikov — Anticemitizm i pogrammy Ukraine, 1917-18 m. M. Gruševskii — Istorija Ukraini, 1921 m., 550 psl. J. Vlks.

J. PRONSKUS

ŠIAURĖ ŠAUKIA

ŽVEJYBA IR MEDŽIOKLĖ ŠIAUREJE

47. Rimti ir nerimti faktai

Manitobos provincijos gyventojai yra laikomi didžiausiais Amerikos kontinento žvejais ir medžiotojais. Pvz. vien peritais metais buvo išduota 23,632 leidimai paukščiams, 33,139 leidimai stirnoms šaudyti ir 42,000 leidimų meškerioti, o kadangi meškerioja kiekvienas nuo mažo iki seno ir iki 16 m. leidimai nereikalingi, tai apskaičiuojama, kad tarp 60-75 tūkstančių manitobiečių meškerioja.

Leidimai paukščiams manitobiečiams kainuoja 2.25 dol. sezonui, gi užsieniečiams 40 dol.

Žuvavimo ir medžioklės biznesas provincijai duoda daugelio milijonų dolerių biznį kasmet. Geri pinigai išleidžiami meškerkociams, meškerėms, dirbtinėms žuvelėms ir vabalams, valtimis, motorams, paukščių imitacijoms (decoys), medžioklės drabužiams ir batams, šoviniams, peiliams, elektrinėms lenipoms ir virimo prietaisams, palapinėms, traileriams, vaistams nuo vabzdžių įkandimo, aliejams nuo saulės įdegimo, vadovams, turistų stovykloms, motilams, vasarvietėms, lėktu-

vams, miegojimo reikm., kompasams, šovinių diržams, kelionių virtuvėms, ir net vaistams nuo gyvačių įkandimo, ko dar negirdėti, kad kam būtų tekę pasi-naudoti.

Vien meškerių blizgučiams (tackles) per vienerius metus išleista per 1,000,000 dol. ir meškeriojimo "tripams" automobilių gazu 100,000 dol. O kiek vien šautuvai kainuoja, gana to, kad retas medžiotojas apsieina be pustuzinio šautuvo, kurių kaina nuo 40 iki 100 dol., o kai kas perkasi net tūkstantį dolerių vertės šautuvus. Kad šis biznis nestovi vietoje, rodo vienos Vinipego krautuvės apyvarta, kuri 1949 m. siekė 93,000 dol., gi 1955 m. vien per pirmą pusmetį jau prašoko \$200,000.

Bet tai tik vienos kontinentinės provincijos duomenys, esančios per tūkstančius mylių nuo artimiausio pajūrio. Jei viena Frazerio upė Britų Kolumbijoje duoda už lašišas metinių pajamų po 50 milijonų dolerių, ką besakyti apie visus Pacifiko pakraščius, Arktikos jūrų pakraščius, salas ir Pamarių Provincijas (Maritime Provinces) prie Atlanto, bei tuos šimtus tūkstančių ežerų visame šiaurės krašte. Pavyzdžiui, vienas Nipissing ežeras duoda žvejams kasmet tiek sturgeon žuvies, kad iš jos pagaminama po 200,000 svarų brangaus "steiko" ir po 2,000 svarų ikros, už kurią mokama 5 doleriai svarui. Tą patį reikia pasakyti apie medžioklę,

žvėrių spąstais gaudymą (traperiavimą) ir brangiųjų kailių pramonę, kuri čia nuo pat baltaodžių atsiradimo per kelis šimtus metų buvo krezikių turtų šaltinis.

Žvejojimas ir medžioklės yra menas, kuriam išmokyti dažnai reikia padėti nemaža vargo ir perygyvenimų. Bet vargas ir reikalas yra geriausia mokykla, tad nestebėtina, kad paukščiai tai mokyklą yra išėję vietiniai čiabuviai, indėnai ir eskimai. Kaip indėnas moka medžioti, rodo kad ir šis pavyzdys.

Girioje, kur, rodos, jokio gyvo padaro nebuvo, jaunas indėnas, Joe, sudėjęs delnus ir pridėjęs prie burnos smarkiai papūtė, padarydamas stiprų laukinį garsą, kurio jokių būdu neįmanoma nusakyti. Į jo garsą staiga iš krūmų atsikrdo paukštis, čia vadinamas Canada Jay, ir nutūpė ant šakos pačiame "Džiovo" galvoviršyje. Iš paukščio išvaizdos ir elgsenos buvo matyti, kad jis atsikrdo garso šaukiamas ir dabar laukia, kas bus toliau. Joe toliau bekuojant, iš urvo išlindo du urviniai širmukai (gophers) ir, atsisėdę ant užpakalinių kojų, ėmė smalsiai dairytis, kas čia ūkia. Joe pakeitė garsą, ir netrukus iš žolės išsoko kiškis, greit ir kitas.

Indėnai moka imituoti įvairių žvėrių ir paukščių garsus ir tuo būdu juos prisi-saukti. Ta imitacija yra tokia įtikinanti, kad ptarmiganai (baltosios šiaurės ku-

rapkos) jiems stačiai į rankas ateina.

Kaip jaudinantis, varginantis ir neretai labai pavojingas žvejojimo ir medžioklės sportas, rodo nepaprastai gausūs perygyvenimų pasakojimai ir anekdotai, kurie kartais būna tikra teisybė, žinoma, visuomet daugiau ar mažiau persūdyta. Kaip patys perygyvenimai, taip jų anekdotai dažniausiai baigiasi laimingai ir linksmai. Deja, baigiasi ir liūdnei. Ir juo liūdnei baigiasi, juo daugiau juoko ir laido, kad čia daugiau teisybės.

Pavyzdžiui, vienas meškeriojotojas grįžęs pasakoja turėjęs didelį išgastą. Jau buvo sutemus, kai jis visais atsigabenta is blizgučiais nieko nepagavęs ir nenorėdamas tuščiomis grįžti namo, pabandė laimę su varle, ir, ją prikabinęs prie meškerės, sviedė į vandenį. Tikrai, nieko netrukus, pradėjo jo meškerė smarkiai tempti, bet koks buvo jo nusteibimas ir išgastis, kai meškerės siūlas traukė ne apačion į vandenį, bet viršun į dangų... Velnias ar angelas, tušiomis negrįžti, pasiryžo meškeriojotojas ir nejuokais pradėjo plėsti savo grobį iš padebesių. Pasirodė, ant meškerės pasinovus pelėda, kuri, matyti, varlei užsiropus ant lūgno lapo, ją iš kranto pastebėjo ir tyliai priskridusi prarijo.

Kitas vėl grįžęs iškalbingai giriasi savo sunkia ilga kova su meškerė pagautu milžinišku trautu. Visiškai išsisėmęs ir žadėjęs palikti trautą su visa savo meške-

re, galų gale, draugui atskubėjus į pagalbą, jiedu trautą įvilko į valtį. Paklaustas, kiek apytikriai jo grobis svėrė, meškeriojotojas nepagalvojęs atsakė "lygiai tris ketvirtadalius svaro", ir išgirdęs klausytojus pradėjus garsiai kvatotis, susigriebęs pridūrė: "Jis tiek svėrė jau išmėsincėtas. Mat, žuvis iškelta iš vandens ir išmėsinėta daug svorio netenka. Visų didžiausioji žuvis, kokią aš kada esu pagavęs vos spėjusi praryti kabluką, pabėgo meškerę nutraukusi. Ji svėrė lygiai penkioliką svarų".

Nemažiau perygyvenimų turi medžiotojai, iš kurių vėliau vieniems yra gaudaus juoko, kitiems ašarų. Vienas medžioklės inspektoriaus Aliaskoje pasakoja tokį atsitikimą: "Vaikščiodamas savo ruožu, išgirdau kažkur girioje šūvį ir kitą. Skubu garso kryptimi, ir tikrai žiūriu, alkštelėje netoli kelio stovi automobilis ir ant jo pakopos sėdi du vyrai, abudu baltai nusiminę. Priėjęs pasisakiau kas esąs ir kad girdečiau šūvus, klausdamas, ar jiedu šaudė ir ar turi leidimą? Taip, jiedu mialai prisipažino, leidimo neturėdami, dukart šovę į briedį. Bet atsitikęs bausis dalykas..."

Inspektoriui belaukiant prisipažinimo smulkmenų ir pasirošus rašyti protokolą, vienas "brakonierius" papasakojo sekamą įvykį:

(Bus daugiau)

LAISVOJI TRIBŪNA

IV

—TUESDAY, AUGUST 13, 1957

© C. E. Col. 1968